

## نشانه های تصویری در درب ها و سر درهای شهر تبریز (دوره قاجار)

علیرضا حسینی صدر

عضو هیات علمی دانشگاه محقق اردبیلی

### چکیده:

پژوهش حاضر درباره فضای معماری موجود در شهر تبریز می باشد که شهرسازی دوره معاصر به دلایلی می کوشد فضای معماری شهری را دگرگون ساخته و زیبایی های بصری آن را از بین ببرد. در این مقاله با توجه به نقش مهم دربها در تزئینات معماری در باب کوچه های تبریز در دوره قاجار و درب های آن حقایق بسیاری را می توان با توجه به عناصر بصری و کیفیات بصری و ارتباط آن با ساختار کلی بنا و تحلیل عناصر موجود در تزئینات درب ها به شیوه تحلیل اثر و بازنمایی اشکال و نشانه های تصویری و بررسی شباهت ها و تفاوت های موجود در آن را مشخص نمود که بیانگر نبوغ و خلاقیت هنرمندان و صنعتگران دوره های مختلف در آفرینش هنرهای تزئینی است و نماد ملی و هویتی تمام ایرانی ها محسوب می شود. که با توجه به روابط ساختاری و تصویری در این دوره هنرمندان طراح و معمار توانسته اند به زیبا ییهای تصویری و کاربردی ناب تری دست پیدا کنند

درب های تبریز در بازیابی هویت ایرانی و شکل گیری معماری آن از اعتبار ویژه برخوردار بوده و در نمایاندن خلاقیت و ابتکار هنرمندان و تداوم آن در دوره های بعد برجسته ترین شاخصه معماری بشمار می رود. افزون بر موارد ذکر شده هویت اصلی بررسی و تحلیل عناصر و اشکال موجود در درب را نشانه های تزئینی و نقش و معانی آنها بر روی درب ها می باشد که با استفاده از روش توصیفی- تاریخی و تحلیلی و با بکارگیری فن مشاهده اطلاعات تحقیق مورد بررسی و کند و کاو قرار گرفته است.

**واژه گان کلیدی:** تبریز، کوچه ها، دربها، تزئینات معماری، نشانه های تصویری